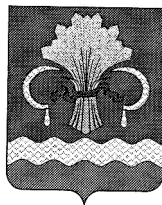

ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
МАМАДЫШСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
ул.М.Джалиля, д.23/33, г. Мамадыш,
Республика Татарстан, 422190

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
МАМАДЫШ МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫНЫҢ БАШКАРМА
КОМИТЕТЫ
М.Жәлил ур, 23/33 й., Мамадыш ш.,
Татарстан Республикасы, 422190

Тел.: (85563) 3-15-00, 3-31-00, факс 3-22-21, e-mail: mamadysh.ikrayona@tatar.ru, www.mamadysh.tatarstan.ru

Постановление

№ 22

Карар

от «30» 01 2023 г.

Татарстан Республикасы
Мамадыш муниципаль районының
бердәм дежур-диспетчерлык
хезмәте торышы турында

«Халыкны һәм территорияләре табиғый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау турында» 1994 елның 21 декабрендәге №68-ФЗ, «Гражданнар оборонасы турында» 1998 елның 12 февралендәге 28-ФЗ номерлы федераль законнарга таянып, Россия Федерациясе Хөкүмәтенә «Гадәттән тыш хәлләрне бетерүне кискәтүнең бердәм дәүләт системасы турында» 2003 елның 30 декабрендәге 794 номерлы карары белән расланган Гадәттән тыш хәлләрне кискәтүнең һәм бетерүнең бердәм дәүләт системасы турында нигезләмә, Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы башкарма комитеты җитәкчесенә 2016 елның 19 августындагы «Мамадыш муниципаль районының гадәттән тыш хәлләрне бетерүне кискәтүнең территорияль өстәмә системасы турында» 1029 номерлы карары, 2022 елның 29 ноябрәндәге 9 нчы номерлы Гадәттән тыш хәлләрне кискәтү һәм бетерү һәм янгын куркынычсызлыгын тәмин итү буенча хөкүмәт комиссиясе утырышы беркетмәсе нигезендә, Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районының башкарма комитеты

к а р а р б и р э:

1. Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районының бердәм дежур-диспетчерлык хезмәте турында Нигезләмәне 1 нче кушымта нигезендә расларга.

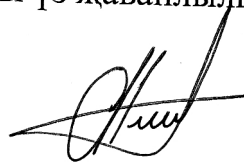
2. Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы башкарма комитеты җитәкчесенә 2011 елның 25 ноябрәндәге «Мамадыш муниципаль районы муниципаль берәмлегенә бердәм дежур-диспетчерлык хезмәте турында» №2114 номерлы, Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы башкарма комитеты җитәкчесенә 2018 елның 11 октябрәндәге «Мамадыш муниципаль районының бердәм дежур-диспетчерлык хезмәте» муниципаль казна учреждениесе турындагы нигезләмәгә үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү хакында» №540 номерлы карарларын үз көчен югалтты дип танырга.

0000011531

3. Әлеге қарарны Интернет мәғлұмат-телекоммуникация чөлтәрендә «Татарстан Республикасы хоқуқый мәғлұматының рәсми порталында» һәм Мамадыш муниципаль районының <http://mamadysh.tatarstan.ru/> рәсми сайтында бастырып чығарырга.

4. Әлеге қараның үтәлешен контрольдә тотуны үз жаваплылығымда қалдырам.

Житәкче

О.Н.Павлов

Татарстан Республикасы
Мамадыш муниципаль районы
Башкарма комитетының
« 30 » _____ 01 2023ел,
№ 22___ карарына
1 номерлы кушымта

Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районының (берәмлегенен) бердәм дежур-диспетчерлык хезмәте турында Нигезләмә

1. Терминнар, төшенчәләр һәм кыскартулар

1.1. Муниципаль берәмлекнең бердәм дежур - диспетчерлык хезмәте турында әлеге Нигезләмәдә түбәндәге кыскартулар кулланылды:

АИУС РСЧС - гадәттән тыш хәлләрне кискәтү һәм бетерүнең бердәм дәүләт системасының автоматлаштырылган мәгълүмат-идарә системасы;

«Имин шәһәр» АПК - «Имин шәһәр» аппарат-программа комплексы;

АРМ – автоматлаштырылган эш урыны;

АТС – автоматлаштырылган телефон станциясе;

ГЛОНАСС - глобаль навигация спутник системасы;

ГО - гражданнар оборонасы;

ГУ – Баш идарә;

ДДС - дежур-диспетчерлык хезмәте;

ЕДДС - Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль берәмлегенен бердәм дежур-диспетчерлык хезмәте;

ИС «Атлас опасностей и рисков» - «Атлас опасностей и рисков» мәгълүмат системасы, АИУС РСЧС сегменты;

ИСДМ-Рослесхоз - Урман хужалыгы федераль агентлыгының урман янгыннарын дистанцион рәвештә мониторинглауның мәгълүмат системасы;

КСА - автоматлаштыру чаралары комплексы;

КЧС һәм ОПБ - гадәттән тыш хәлләрне кискәтү һәм бетерү һәм янгын куркынычсызлыгын тәмин итү комиссиясе;

ЛВС - локаль исәпләү челтәре;

МКА ЖКХ - торак-коммуналь хужалык объектларында аварияләр һәм инцидентларны мониторинглауның һәм бетерүне контрольдә тотуның федераль системасы;

МК «Термик нокталар» - «Термик нокталар» мобиль кушымтасы;

МФУ - күпфункцияле жайланма;

Россия ГХМ - Россия Федерациясе Гражданнар оборонасы эшләре, гадәттән тыш

хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижәләрен бетерү министрлыгы;

ОДС - оператив дежур смена;

ОИВС - Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органы;

ОМСУ - жирле үзидарә органы;

ПОО - потенциал куркыныч объектлар;

РСЧС - гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча бердәм дәүләт системасы;

система - 112 - «112» бердәм номеры буенча ашыгыч оператив хезмәтләрне чакыруны тәмин итү системасы;

УКВ/КВ - ультра кыска дулкыннар/кыска дулкыннар;

ФОИВ - Россия Федерациясе башкарма хакимиятенәң федераль органы;

ЦУКС - Кризис шартларында идарә итү үзәге;

ЭОС - ашыгыч оператив хезмәтләр;

РАСЦО - региональ автоматлаштырылган үзәкләштерелгән хәбәр итү системасы;

МАСЦО - муниципаль автоматлаштырылган үзәкләштерелгән хәбәр итү системасы;

КСЭОН - халыкка ашыгыч хәбәр итүнең комплекслы системасы;

ЭТО - халыкка хәбәр итү системаларына эксплуатацион-техник хезмәт күрсәтү;

ТСО - техник хәбәр итү чаралары;

ЧС - гадәттән тыш хәл

1.1. ЕДДС турында хәзерге нигезләмәдә тиешле билгеләмәләр белән түбәндәге терминнар билгеләнде:

Гражданнар оборонасы-Россия Федерациясе территориясендә халыкны яклауга һәм саклауга, матди һәм мәдәни кыйммәтләрне хәрби конфликтлар яки башка конфликтлар аркасында килеп чыга торган куркынычлардан, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдә барлыкка килә торган һәлакәтләрдән саклау буенча чаралар системасы;

халыкка гадәттән тыш хәлләр турында мәгълүмат бирү-масса күләм мәгълүмат чаралары һәм башка каналлар аша халыкның һәм территорияләренә куркынычсызлыгын тәмин итү, гражданнар оборонасы, халыкны һәм территорияләргә гадәттән тыш хәлләрдән саклау, шул исәптән су объектларында кешеләргә иминлеген тәмин итү һәм янгын куркынычсызлыгын тәмин итү өлкәсендә күрелә торган чаралар турында мәгълүмат житкерү; «ЕДДСның шәхси кабинеты» - муниципаль, региональ һәм федераль дәрәжәдәге көндәлек идарә органнары арасында халыкны һәм территорияләргә гадәттән тыш хәлләрдән (һәлакәтләрдән) яклау өлкәсендә оператив һәм планлы мәгълүмат алмашуны автоматлаштырырга мөмкинлек бирә торган «Куркынычсызлык һәм рисклар атласы» ИС коралы (бүлегә);

«Термик нокталар» МК - Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының гадәттән тыш хәлләрне космик мониторинглау системасын кулланып алынган мәгълүматларны визуаль чагылдыру өчен платформа табигый янгыннар учакларын иртә ачыклауны гамәлгә ашыра;

Халыкның эвакуациясе, матди мәдәни кыйммәтләр - халыкны оешкан (чыгару) чаралары, мөмкин булган хәвеф-хәтәр зоналарыннан матди кыйммәтләр комплексы һәм аларны имин районнарда урнаштыру.

Гражданнар оборонасының саклагыч корылмалары (алга таба - ЗСГО) - сугыш вакытында һәм гадәттән тыш хәлләр вакытында тыныч вакытларда атом-төш зарарлану чараларының турыдан-туры гамәлләренән саклау өчен билгеләнгән махсус корылмалар, шулай ук гади зарарлану чаралары гамәлләре һәм тыныч вакытта хужалык ихтыяжлары һәм халыкка хезмәт күрсәтү өчен файдаланылырга мөмкин.

халыкка гадәттән тыш хәлләр турында хәбәр итү - табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү яки барлыкка килү куркынычы булганда, шулай ук хәрби гамәлләр алып барганда яки бу гамәлләр аркасында килеп чыккан һәлакәтләр турында хәбәр итү сигналларын һәм ашыгыч мәгълүматларны халыкка житкерү, халыкның үз-үзен тоту кагыйдәләре һәм саклау чараларын үткәрү зарурлыгы;

хәбәр итү сигналы-Гражданнар оборонасы һәм халыкны табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау чараларын уздыру, Гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерүнең бердәм дәүләт системасы, шулай ук халыкның үз чараларын һәм саклау ысулларын куллану өчен команда;

Халыкка хәбәр итү системасы гражданнар оборонасы һәм РСЧС белән идарә итү системасына кертелә, ул халыкка, идарә органнары һәм гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш мәгълүмат сигналларын һәм (яки) РСЧС сигналларын житкерүне тәмин итә һәм махсус программа-техник чаралардан, халыкка ашыгыч хәбәр итүнең комплекслы системасы чараларыннан, халык күпләп жыела торган урыннарда халыкка мәгълүмат бирү һәм хәбәр итүнең гомумроссия комплекслы системасыннан торган үзара бәйләнеш элементларыннан тора, күчмә объектларда тавыш бирү чаралары, мобиль һәм киеп була торган хәбәр чаралары, шулай ук аның эшләвен тәмин итүче каналлар, элемент линияләре һәм Россия Федерациясенең бердәм электр элементәсе челтәре мәгълүматларын тапшыру челтәрләре.

ТСО хәбәр итү һәм (яки) ашыгыч мәгълүмат сигналларын кабул итү, эшкәртү һәм (яки) тапшыруны гамәлгә ашыра;

КСЭОН - бу-куркыныч табигый күренешләренә һәм техноген процессларны хәбәр итү һәм мониторинглау системаларының программа-техник чаралары комплексы, ул хәбәр итү һәм ашыгыч мәгълүмат сигналларын гадәттән тыш хәлләрне кисәтүнең һәм бетерүнең бердәм дәүләт системасы идарәсе органнарына һәм автомат һәм (яки) автоматлаштырылган режимнарда халыкка житкерүне тәмин итә.

Халык күпләп жыела торган урыннарда халыкка хәбәр итү һәм мәгълүмат бирүнең махсуслаштырылган техник чаралары - Аудио - һәм (яки) аудиовизуаль, шулай ук барлыкка килү куркынычы, гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү турында һәм халыкның үз-үзен тоту кагыйдәләре турында башка хәбәрләренә кабул итүне, эшкәртүне һәм тапшыруны гамәлгә ашыручы махсус техник жайланмалар.

ЭТО - үз эченә эшкә сәләтле халәттә халыкка хәбәр итү системаларын хәбәр итүнең техник чараларын саклау буенча чаралар комплексын ала.

ашыгыч оператив хезмәтләр - янғын сүндерү хезмәте, гадәттән тыш хәлләрдә жавап бирү хезмәте, полиция, ашыгыч медицина хезмәте
ярдәм, газ челтәренең авария хезмәте, "Антитеррор" хезмәте .

2. Гомуми нгезләмәләр

2.1. ЕДДС турындагы әлеге нигезләмә төп бурычларны, функцияләрне, эш тәртибен, составын һәм структурасын, житәкчелек итүгә һәм дежур-диспетчер персоналына, кадрларны комплектлауга һәм әзерләүгә, биналарга, жиһазларга, ЕДДС финанслауга таләпләрне билгели.

2.2. ЕДДС Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районының ОМСУ эшчәнлеген тәмин итә;

2.3. халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән саклау;

2.4. гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү өчен, шулай ук ГО алып бару шартларында билгеләнгән һәм жәлеп ителгән РСЧС көчләре һәм чаралары белән идарә итү;

2.5. халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән саклау өлкәсендә карарлар кабул итүгә һәм бурычларны хәл иткәндә мәгълүмати ярдәм чараларын гамәлгә ашырганда ФОИВ, ОИВ, ОМСУ һәм оешмаларның мәгълүмати хезмәттәшлеген оештыру;

2.6. халыкка мәгълүмат бирү һәм хәбәр итү;

2.7. муниципаль дәрәжәдәге РСЧС көндәлек идарәсе органнары эшчәнлеген координацияләү.

2.8. ЕДДС «Мамадыш муниципаль районының Гражданлык яклау идарәсе» МКУ составында аның штат саны хисабына ОМСУ төзелә.

2.9. ЕДДС турыдан-туры Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы башкарма комитеты житәкчесенә буйсына.

2.10. ГО һәм халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә ЕДДС эшчәнлеген координацияләүне Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсе үзәк УКСы гамәлгә ашыра.

2.11. ЕДДС Татарстан Республикасы РСЧС территориаль системасының Мамадыш звеносының барлык ДСларын координацияләүне тәмин итә, аларның ведомстволы булуларына һәм милек рәвешләренә бәйсез рәвештә, янау һәм гадәттән тыш хәлләр (хәлләр) барлыкка килү турында мәгълүмат жыю, эшкәртү, анализлау һәм алмашу мәсьәләләре буенча, шулай ук ДДСның гадәттән тыш хәлләрдә уртақ гамәлләр мәсьәләләре буенча һәм гадәттән тыш хәлләргә (һәлакәтләргә) жавап биргәндә, координацияләү органы булып тора.

2.12. ЕДДС төбәк, муниципаль һәм объектлы дәрәжәдәге РСЧС ның даими эшләүче органнары һәм көндәлек идарә органнары, ОИВС оешмалары (бүлекчәләре) белән берлектә эшчәнлек алып бара, бу органнарның халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән (һәлакәтләрдән) яклау өлкәсендәге эшчәнлеген тәмин итә, муниципаль берәмлек территориясендә һәм күрше муниципаль берәмлекләренә ДДС эшли.

- 2.13. Хезмәттәшлек тәртибе «Россия Федерациясендә халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә мәгълүмат жыю һәм алмашу тәртибе турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 1997 елның 24 мартындагы 334 номерлы карары, Россия Федерациясе Хөкүмәтенен «Халыкка барлыкка килә торган куркынычлар турында хәбәр итү максатларында федераль башкарма хакимият органнарының, Россия Федерациясе субъекты башкарма хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының элемтә операторлары һәм массакүләм мәгълүмат чаралары редакцияләре белән үзара эшчәнлек тәртибе турында» 28.12.2020 ел, № 2322 карары, Россия ГХМның 2009 елның 26 августындагы 496 номерлы «Гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү бердәм дәүләт системасы кысаларында мәгълүмат алмашу системасы һәм тәртибе турындагы нигезләмәне раслау турында» боерыгы (Россия Юстиция министрлыгында теркәлгән 15.10.2009 № 15039), Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының «Табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр турында мәгълүмат критерийларын билгеләү турында» 05.07.2021 ел, № 429 боерыгы белән (Россия Юстиция министрлыгында 16.09.2021 № 65025 теркәлгән), Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының "Гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча бердәм дәүләт системасын һәм гражданнар оборонасы белән идарә итү органнарын көндәлек идарә органнарының эшчәнлеген координацияләү, федераль башкарма хакимият органнарының, Россия Федерациясе субъектларының башкарма хакимият органнарының, жирле үзидарә органнарының һәм оешмаларның төбәкара һәм төбәк дәрәжәләрендәге мәгълүмати хезмәттәшлеген оештыру Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының кризислы хәлләрдә идарә итү үзәген раслау турында" 05.07.2021 ел, № 430 боерыгы, (Россия Юстиция министрлыгында 27.09.2021 № 65150 теркәлгән), Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының «Халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә мәгълүмат бирү сроклары һәм рәвешләре турында Инструкция раслау хакында» 11.01.2021 ел, 2 номерлы боерыгы (Россия Юстиция министрлыгында 15.03.2021 № 62744 теркәлгән), Россия Федерациясе субъектларының законнары һәм башка норматив хокукый актлары, мәгълүмати хезмәттәшлек өлкәсендә башка норматив документлар, шулай ук билгеләнгән тәртиптә имзаланган мәгълүмати хезмәттәшлек турында килешүләр һәм регламентлар нигезендә жайга салына.
- 2.14. ЕДДС үз эшчәнлегендә Россия Федерациясе Конституциясе, халыкара хокукның гомумтанылган принциплары һәм нормалары, Россия Федерациясе халыкара шартнамәләре, федераль конституциячел законнар, Россия Федерациясе Президенты һәм Россия Федерациясе Хөкүмәте актлары, шулай ук ДДС белән үзара хезмәттәшлек вакытында мәгълүмат алмашу тәртибен һәм күләмен билгеләүче Татарстан

Республикасы дәүләт хакимияте органнарының норматив хокукий актлары белән җитәкчелек итә.

3. ЕДДСның төп бурычлары

ЕДДС түбәндәге төп бурычларны башкара:

муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан РСЧС һәм ГО көчләрен һәм чараларын координацияләүне тәмин итү, гадәттән тыш хәлләр (һәлакәтләр) куркынычы яки барлыкка килүе буенча чаралар эзерләгәндә һәм үтәлгәндә, шулай ук янгын, авария, табигый бәла-казалар һәм башка гадәттән тыш хәлләр (һәлакәтләр) нәтижәләрен локальләштерү һәм бетерү буенча бурычлар җиткерү, кирәкле ашыгыч чаралар һәм карарлар кабул итү, муниципаль берәмлекнең гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү, гражданнар оборонасы һәм муниципаль берәмлекнең халкын яклау планы турында мәгълүмат җиткерү;

халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән саклау өлкәсендәге бурычларны хәл иткәндә мәгълүмати хезмәттәшлекне оештыруны шулай ук халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән саклау өлкәсендә карарлар кабул итүгә, мәгълүмат системаларын, шул исәптән РСЧС АИУС («ЕДДСның шәхси кабинеты» аша) мәгълүмати ярдәм чараларын гамәлгә ашырганда мәгълүмати хезмәттәшлекне тәмин итү;

мәгълүматлаштыру һәм хәбәр итү сигналларын, шул исәптән ашыгыч мәгълүматны, РСЧС территориаль системасының идарә органнарының һәм көчләренең эшләү режимнарын үзгәртү өчен сигналларны (күрсәтмәләрне) кабул итү һәм тапшыру;

халыктан, оешмалардан, техник системалардан яки гадәттән тыш хәлнең барлыкка килүе яки барлыкка килүе турында мәгълүматның башка чыганаclarынан кабул итү, килгән мәгълүматның дөрөсләгән анализлау һәм бәяләү, аны кабул ителгән хәбәргә җавап бирү компетенциясенә кергән ДДСка җиткерү;

муниципаль дәрәжәдәге ГО һәм РСЧС идарәче составын, муниципаль дәрәжәдәге ГО һәм көчләр органнарын, ЕДДСның гадәттән тыш хәл турында хәбәр итү һәм мәгълүмат бирү;

гадәттән тыш хәл турында халыкка хәбәр итү һәм мәгълүмат бирү;

гадәттән тыш хәлләрне (һәлакәтләрне) кисәтү һәм/яки бетерү буенча оешмалар;

гадәттән тыш хәлләргә (һәлакәткә) оператив җавап бирү максатларында, РСЧС, ОМСУ һәм ДДС, шулай ук ГО карамагына һәм алып баруга эзерлек вакытында ГО идарәсе органнары белән билгеләнгән тәртиптә хезмәттәшлекне оештыру;

ДДС, гадәттән тыш хәлләрне кисәтүгә, шулай ук гадәттән тыш хәлләрне (һәлакәтне) бетерүгә җәлеп ителә торган РСЧС көчләрен, вәзгыять, кабул ителгән һәм тәкъдим ителгән чаралар турында хәбәр итү;

гадәттән тыш хәлләрне (һәлакәтләрне) кисәтү һәм бетерү буенча идарә карарларын эзерләү һәм кабул итү, шулай ук аларның үтәлешен контрольдә тоту өчен кирәкле мәгълүмат җыю һәм эшкәртү;

төрле мәгълүмат системаларынан һәм соңгы җайланмалардан килгән мәгълүмат нигезендә булган мониторинг, анализ, фаразлау, бәяләү һәм контроль үз вәкаләтләре кысаларында;

керүче һәм чыгучы барлык хәбәрләрне һәм чакыруларны теркәү һәм документлаштыру, гадәттән тыш хәлләр (дежурлыклар) турында мәгълүматны

гомумиләштерү (дежурлык тәүлек эчендә), аларны бетерү эшләре барышы һәм буйсыну буенча тиешле донесениеләр (докладлар) тапшыру, килгән мәгълүмат буенча хисаплар формалаштыру;

күрше муниципаль берәмлекләр территориясенә гадәттән тыш хәл таралу куркынычы янаганда үзара ярдәм итешү планнары нигезендә янәшәдәге муниципаль берәмлекләрнең ЕДДС хәбәр итү һәм мәгълүматлаштыру;

барлык элемент төрләре һәм каналлары, шул исәптән 112 система аша килгән чакыруларга җавапны оештыру һәм координацияләү;

табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү яки барлыкка килү куркынычы турында оператив кисәтү өчен гадәттән тыш хәлләрне бетерү хезмәтләре, гадәттән тыш хәлләрне кисәтү оешмаларының ашыгыч оператив хезмәтләр ДДСЫ, ДДС белән үз җаваплылыгы зонасында үзара бәйләнеше.

гадәттән тыш хәлләрне бетерү һәм янғын сүндерү буенча оператив штаб, шулай ук гадәттән тыш хәлләрне бетерү һәм янғын сүндерү буенча оператив штаб, гадәттән тыш хәлләрне бетерү һәм янғын сүндерү буенча оператив штаб, гадәттән тыш хәлләрне бетерү буенча оператив штаб һәм авыл жирлекләре башлыктары белән гадәттән тыш хәлләргә җавап бирү барышы һәм авария-торгызу эшләрен алып бару барышы турында даими мәгълүмати хезмәттәшлек итә;

4. ЕДДСның төп функцияләре

На ЕДДС ка түбәндәге төп функцияләр йөкләнә:

хәбәр итү һәм ашыгыч мәгълүмат сигналларын кабул итү һәм тапшыру;

ЕДДСка халыкның тормышына һәм иминлегенә куркыныч янау турында керүче һәм китүче барлык хәбәрләрне кабул итү һәм теркәү;

килгән мәгълүматның дөреслеген анализлау һәм бәяләү, аны ДДДСка җиткерү, алар компетенциясенә кабул ителгән хәбәргә җавап бирү керә;

муниципаль берәмлек территориясендә гамәлдә булган ДДСнан, гражданның күзәтү һәм лаборатор контроль чөптөрөннән һәм гадәттән тыш хәл (һәлакәт) барлыкка килү куркынычы яки факты, гадәттән тыш хәлне (һәлакәтне) бетерү буенча килеп туган хәл һәм чаралар турында мәгълүмат җыю һәм аны җавап бирүче хезмәтләргә җиткерү;

гадәттән тыш хәлләр (вакыйга) турындагы мәгълүматларны эшкәртү һәм анализлау, аның масштабын билгеләү һәм гадәттән тыш хәлләргә (вакыйга) җавап бирү өчен җәлеп ителә торган көчләрнең һәм чараларның составын төгәлләштерү, аларны тиешле эш режимнарына күчерү турында хәбәр итү;

гадәттән тыш хәлләрне бетерү (һәлакәт) буенча күрелгән чараларны гомумиләштерү, бәяләү һәм тикшереп тору, муниципаль берәмлек хезмәтләре белән алдан эшләнгән һәм килештерелгән гадәттән тыш хәлләрне бетерү (һәлакәт)буенча идарәче карарларның вариантларын эзерләү һәм төзәтү;

кешеләрне яклау һәм коткару буенча кирәкле карарларны мөстәкыйль кабул итү (үз вәкаләтләре кысаларында);

Мамадыш муниципаль районының ОМСУ җитәкче составына, муниципаль дәрәжәдәге ГО һәм РСЧС идарә һәм көчләре органнарына, гадәттән тыш хәл (һәлакәт) турында ДДС хәбәр итү һәм хәбәр җиткерү;

гадәттән тыш хәлләрне (һәлакәт) бетерүгә җәлеп ителә торган ДДС һәм РСЧС көчләрен мәгълүматлаштыру һәм хәбәр итү, хәлләр, кабул ителгән һәм тәкъдим ителә

торган чаралар турында;

Гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләр министрлыгының Гражданнар оборонасы эшләре һәм гадәттән тыш хәлләр идарәсе органнары белән үзара хезмәттәшлекне оештыру;

Мамадыш муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесе (Гадәттән тыш хәлләр һәм гадәттән тыш хәлләр комитеты рәисе) карары буенча халыкка гадәттән тыш хәл турында вакытында хәбәр итүне һәм мәгълүмат бирүне тәмин итү, гадәттән тыш хәлләр (һәлакәтләр) куркынычы яки барлыкка килүе турында докладлар (хәбәрләр) тапшыру, «Халыкны һәм территорияләренә табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау өлкәсендә мәгълүмат тапшыру сроклары һәм формалары турында инструкцияне раслау турында» 11.01.2021 ел, № 2 Россия гадәттән тыш хәлләрне (һәлакәтләрне) лвидацияләү буенча чিশелешләрнең һәм гамәлләрнең мөмкин вариантлары (Россия Юстиция министрлыгында теркәлгән 15.03.2021 ел, № 62744);

гадәттән тыш хәлләр (һәлакәтләр) турында оператив мәгълүмат бирү, аларны бетерү эшләренең барышы һәм тиешле тәртиптә буйсыну буенча тиешле докладлар тапшыру;

барлык элемент төрләре һәм каналлары, шул исәптән система буенча - 112 чакыруларына (һәлакәтләр турында хәбәрләр) белән бергә җавап бирү буенча ДДС җәлеп ителгән гамәлләрне төгәлләштерү һәм координацияләү;

барлык элемент төрләре һәм каналлары, шул исәптән система буенча - 112 чакыруларга җавап бирү нәтиҗәләрен (һәлакәтләр турында хәбәрләр) контрольдә тоту;

муниципаль берәмлекнең торак-коммуналь хужалык объектларындагы авария хәлләре турында мәгълүматны оператив режимда теркәү һәм торак-коммуналь хужалык объектларындагы авария хәлләрен контрольдә тотуны тәмин итү;

төрле мәгълүмат системаларынан һәм соңгы җайланмалардан килгән мәгълүмат нигезендә килеп чыккан мохитне мониторинглау, анализлау, фаразлау, бәяләү һәм контрольдә тоту;

Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районының КЧС һәм ОПБ мәгълүмати тәмин ителеше;

муниципаль берәмлек, муниципаль берәмлек территориясендә идарә органнары (шул исәптән аларның ДДС), муниципаль берәмлек территориясендә ГО һәм РСЧС көчләре һәм чаралары, ПОО, тәнкыйт мөһим объектлар, транспорт инфраструктурасы һәм яшәү тирәлегенә объектлары, гадәттән тыш хәлләрне (һәлакәтләрне) кисәтү һәм бетерү буенча мөмкин булган һәм планлаштырылган чаралар, шул исәптән «ЕДДС шәхси кабинеты» аша РСЧСны кулланып, социаль-икътисадый, табигый-географик, демографик һәм башка мәгълүматлар туплау һәм яңарту;

кешеләр тәүлек бие була торган социаль билгеләнештәге объектларның, сәламәтлек саклауның һәм мэгарифнең комплекслы иминлеге торышын мониторинглау;

халыкка үзәкләштерелгән хәбәр итүнең муниципаль автоматлаштырылган системасын, шул исәптән халыкка экстрен хәбәр итүнең комплекслы системасын (ул булган очракта) җәлеп итүгә әзерлекне тәмин итү чараларын тикшереп торы һәм кабул итү, шулай ук идарә итү системасының һәм автоматлаштыру чараларының тотрыклы һәм өзлексез эшләвен тәмин итү;

РСЧС муниципаль дәрәжәдә оператив кизү тору алып бару өчен ЕДС белгечләрен һөнәри эзерләүне, һөнәри янадан эзерләүне һәм квалификацияләрен күтәрүне оештыру;

РСЧС көндәлек идарәсе органнары белән оператив хәл буенча мәгълүмат алмашуны гамәлгә ашыру, шул исәптән РСЧС АИУСын "ЕДС шәхси кабинеты" һәм "Имин шәһәр" АПК аша кулланыш;

Татарстан Республикасы Гадәттән тыш хәлләр министрлығына һәм Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлығының Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсенә ЦУКС ка алынган хәвәфле һәм уңайсыз метеорология күренешләре комплексы узду турында оператив кисәтү нигезендә үткәрелгән превентив чаралар турында хисап бирү;

ЧС (һәлакәтләр) килеп чыгуга яисә килеп чыгуга янау турында, куркыныч (уңайсыз) метеорологик күренешләр турында, вазгыятьне үстерү мөмкин булган модельләр турында ашыгыч кисәтүләр, ОМСУ, ДС житекче составына, авыл жирлекләре башлыкларына (торак пунктлар старосталарына), муниципаль берәмлек территориясендә халык күп була торган чараларны оештыручыларга, туристлык төркемнәренә кадәр куркынычларны киметү буенча тәкъдимнәр кертү;

РСЧС ның көндәлек идарәсе органнары һәм ГО идарәсенә аларга йөкләнгән бурычларны үтәү органнары белән өйрәнүләр һәм күнегүләр үткәрүдә катнашу.

5. ЕДДС ның эш тәртибе

- 5.2. ЕДДСга гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу һәм килеп чыгу куркынычына вакытында һәм нәтижәле җавап бирүне тәмин итү өчен тәүлек буе оператив дежур сменада кизү тору оештырыла.
- 5.3. ОДС ЕДДС составында дежур торуга ЕДДС составында норматив-хокукый документларны өйрәнгән, гадәттән тыш хәлләр һәм гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләр өлкәсендәге бурычларны хәл итәргә вәкаләтле органнарның эшчәнлеген регламентлаштыручы, РСЧС идарәсенә көндәлек органнарының, эш урынында стажировка узган һәм билгеләнгән тәртиптә дежурлыкка юл куйган дежур-диспетчер персоналы кертелә.
- 5.4. ЕДДС белгечләре өстәмә һөнәри белем алуға лицензиясе булган мәгариф учреждениеләрендә өстәмә һөнәри белем бирү программалары буенча вазыйфаға билгеләнгәннән соң беренче ел дәвамында һәм ким дигәндә биш елға бер тапкыр өстәмә белем алырга тиеш.
- 5.5. Чираттагы ОДС дежур торыр алдыннан ЕДДС житекчесе яки аны алмаштыручы зат тарафыннан, инструктажны үткәрүнең расланган планы нигезендә, дежур-диспетчер персоналы инструктажы үткәрелергә тиеш. Инструктаж барышында дежур-диспетчер персоналына оператив хәл, чираттагы дежурлыкка бурычлар, персонал гамәлләрендәге характерлы житешсезлекләр анализлана һәм аларның кабатлануына юл куймый торган чаралар күрсәтелә.

- 5.6. ОДС ЕДДС житәкчесе (яки аны алмаштыручы зат) белән оператив кизү торуга йомгак ясала, аның барышында кизү тору өчен дежур-диспетчер персоналының гамәлләрен анализлау гамәлгә ашырыла, төп кимчелекләр китерелә һәм ачыкланган житешсезлекләрнең кабатлануына юл куймый торган чаралар күрсәтелә.
- 5.7. 5.7. Кизү торучы ОДС белгечләре, кабул итү-тапшыру журналында тиешле язмалар кергү белән, белгечләрдән Документлар, элемент чаралары, АРМ һәм башка жиһазлар кабул итә.
- 5.8. 5.8. ОДС ЕДДС белгечләрен оператив кизү тору белән бәйле булмаган мәсьәләләрен хәл итүгә жәлеп итү рөхсәт ителми.
- 5.9. Кизү торган вакытта ОДС ЕДДС белгечләре вазифа инструкцияләре һәм гамәлләр алгоритмнары нигезендә функциональ бурычлар башкара.
- 5.10. Хезмәт дисциплинасын, элемент куркынычсызлыгын, техниканы (жиһазларны), куркынычсызлык техникасын һәм янғын куркынычсызлыгын саклау кагыйдәләрен бозган очракта, дежур-диспетчер персоналы кизү торудан туктатылырга мөмкин.
- 5.11. Хезмәт дисциплинасын, элемент куркынычсызлыгын, техниканы (жиһазларны), куркынычсызлык техникасын һәм янғын куркынычсызлыгын саклау кагыйдәләрен бозган очракта, дежур-диспетчер персоналы кизү торудан туктатылырга мөмкин.
- 5.12. Хокук бозуларның авырлыгы һәм нәтижәләренә карап, ОДС гаепле затлары гамәлдәге законнар нигезендә законда билгеләнгән жаваплылыкка тартыла.
- 5.13. Гадәттән тыш хәлләр (һәлакәтләр) барлыкка килү куркынычы турында мәгълүмат ЕДДСка булган барлык элемент каналлары һәм мәгълүмат системалары буенча килә.
- 5.14. Гадәттән тыш хәлнең барлыкка килү куркынычы яки барлыкка килүе турындагы барлык мәгълүмат ЕДДС дежур-диспетчер персоналы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә теркәлә һәм кичекмәстән гадәттән тыш хәлләр зонасына, шулай ук Россия гадәттән тыш хәлләр министрлыгының Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсенә жиһәреләргә тиешле ЭОСка тапшырыла.
- 5.15. Ай саен ЕДДС житәкчесе яки аны алмаштыручы зат тарафыннан ЕДС эшчәнлегенә анализ ясала һәм муниципаль берәмлек территориясендә гамәлдә булган ДДС белән хезмәттәшлекне оештыра.
- 5.16. Мамадыш муниципаль районының гадәттән тыш хәлләр комиссиясе һәм гадәттән тыш хәлләр министрлыгы утырышында муниципаль берәмлек территориясендә гамәлдә булган ДДС белән хезмәттәшлекне оештыру һәм ЕДДС эшчәнлеген анализлау квартал саен карала.

5.17. ЕДДС эшчәнлегенә анализ ел саен Мамадыш муниципаль районының КЧС һәм ОПБ утырышында карала.

6. ЕДДСның эш режимнары

6.1. ЕДДС түбәндәге режимнарда эшли:

көндәлек эшчәнлек - гадәттән тыш хәл барлыкка килү куркынычы булмаганда;

югары әзерлек - гадәттән тыш хәл килеп чыгу куркынычы булганда;

Гадәттән тыш хәл - гадәттән тыш хәл килеп чыкканда һәм бетерелгәндә.

6.2. ЕДДС көндәлек эшчәнлек режимында тәүлек буге кизү тора, гадәттән тыш хәл (вакыйгалар) барлыкка килү куркынычына ашыгыч җавап бирергә әзер. Бу режимда ЕДДС түбәндәгеләрне тормышка ашыра:

халыктан, оешмалардан һәм ДДДС-тан гадәттән тыш хәл (һәлакәт) барлыкка килү куркынычы турында мәгълүмат (хәбәрләр) кабул итү;

халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау һәм янгын куркынычсызлыгын тәмин итү өлкәсендә мәгълүмати системалардан, шул исәптән РСЧС АИУСыннан файдаланып мәгълүмат жыю, эшкәртү һәм алмашу;

дежурствоның тәүлек эчендә гадәттән тыш хәл (вакыйгалар) турындагы мәгълүматны гомумиләштерү һәм анализлау һәм тиешле докладларны билгеләнгән тәртиптә тапшыру;

программа - ЕДДСның техник чараларын, элемент чараларын һәм үзәкләштерелгән хәбәр итүнең муниципаль автоматлаштырылган системасына хәбәр итүнең техник чараларын куллануга әзерлектә тоту чаралары;

буйсыну буенча гадәттән тыш хәл (һәлакәт) барлыкка килү куркынычы турында мәгълүматны, беренче чиратта, Мамадыш муниципаль районы Гадәттән тыш хәлләр комиссиясе һәм ОПБ рәисенә, «Мамадыш муниципаль районының Гражданнар оборонасы идарәсе» МКУ җитәкчесенә, ЭОСка тапшыруга, аларны урынга җибәрергә яисә гадәттән тыш хәлләрне (һәлакәтләрне) ликвидацияләгәндә эшкә җигәргә кирәк, Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсе Үзәк УКС рәисенә һәм әлеге органнарның халыкны һәм территорияләрне муниципаль берәмлек территориясендәге ЧС-тан яклау өлкәсендәге эшчәнлеген тәмин итүче ОИВС оешмасына (бүлекчәсенә);

Мамадыш муниципаль районы Башкарма комитеты (КЧС һәм ОПБ) җитәкчесе карары буенча ЕДДС халыкка гадәттән тыш хәл турында хәбәр итә, шул исәптән кәрәзле элемент операторлары аша да.

фаразлана торган һәм (яисә) барлыкка килгән гадәттән тыш хәлләр һәм аларның нәтижәләре турында белешмәләр, хәвәфле һәм уңайсыз табигать күренешләре турында мәгълүмат (прогностик һәм фактик) алу, ПОО торышы, куркыныч җитештерү объектлары турында, шулай ук әйләнә-тирә мохитнең торышы турында, шул исәптән «Имин шәһәр» АПКсыннан һәм РСЧС АЯСеннан белешмәләр алу максатларында мәгълүмат системаларының белешмәләрен мониторинглау һәм анализлау;

мәгълүматлар базасына, шулай ук ЕДДСның гадәттән тыш хәлгә (һәлакәт) реакциясе буенча оператив документларның структурасына һәм эчтәлегенә кирәкле үзгәрешләр кертү;

гадәттән тыш хәлләргә (вакыйгаларга) җавап биргәндә муниципаль берәмлек территориясендә гамәлдә булган ДДС, мәгълүмати хезмәттәшлек килешүләре һәм

регламентларын эшләү, төзәтү һәм килештерү;

муниципаль берәмлекнең тормыш тәэмин итү системаларындагы житешсезлекләргә һәм аварияләргә вакытында бетерүне контрольдә тоту;

барлык элемент төрләргә һәм каналлары, шул исәптән система буенча - 112 чакыруларына (һәлакәтләр турында хәбәрләр) җавапка тартыла торган ДДС гамәлләренә төгәллек һәм төзәтмәләр кертү;

барлык элемент төрләргә һәм каналлары, шул исәптән система буенча - 112 чакыруларга җавап бирү нәтижәләрен (һәлакәтләр турында хәбәрләр) контрольдә тоту;

ОДС ЕДДСның үзара бәйләнеш графигы нигезендә торак пунктларның старосталары белән эшләүне оештыру;

Татарстан Республикасы буенча Россия ГТХМ Баш идарәсенең ЦУКСтан алынган фаразлар, гадәттән тыш хәлләр (һәлакәтләр) барлыкка килү куркынычы һәм муниципаль берәмлек чикләрендә начар фаразлар буенча хәл үсеше модельләргә буенча Татарстан Республикасы Мамадыш звеносының территориаль субсистемасы идарәсе органнарына юллау.

6.3. ЕДДС муниципаль берәмлек территориясендә эшли торган ДДС белән мәгълүмати хезмәттәшлек турында төзелгән килешүләр нигезендә хезмәттәшлек итә, алар нигезендә агымдагы хәл турында оператив мәгълүмат көндәлек эшчәнлек режимында ЕДДСка тапшырыла.

6.4. ДДДСка килеп чыгу яки килеп чыгу куркынычы турындагы хәбәрләр буларак идентификацияләнгән хәбәрләр (вакыйгалар) мәгълүмати хезмәттәшлек турындагы килешүләр нигезендә ЕДДСка тапшырыла.

6.5. Аларны дежур-диспетчерлык хезмәтен кабул иткән җаваплылыкка карамаган гадәттән тыш хәл (вакыйгалар) турындагы хәбәрләр кичекмәстән тиешле ДДС билгеләнеше буенча тапшырыла.

6.6. Гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычы янаган очракта, Мамадыш муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесе карары белән ЭОС һәм оешмаларның (объектларның) ДДДС югары эзерлек режимына күчерелә.

6.7. ЕДДС югары эзерлек режимында өстәмә рәвештә гамәлгә ашыра:

РСЧС, ЭОС һәм ДДС көчләрен һәм чараларын ЧС (һәлакәт) барлыкка килгән очракта, гамәлләргә эзерләү мәсьәләләргә буенча тиешле хезмәтләр җитәкчеләргә белән үзара хезмәттәшлек;

халыкны һәм территорияләргә гадәттән тыш хәлләрдән саклау өлкәсендәге бурычларны хәл итүгә махсус вәкаләтле орган, Мамадыш муниципаль районының гадәттән тыш хәлләр комиссиясе һәм гадәттән тыш хәлләр министры вазифаи затларны хәбәр итү һәм шәхси чакыру;

Мамадыш муниципаль районының гадәттән тыш хәлләр (гадәттән тыш хәлләр) барлыкка килү куркынычы турында мәгълүматны беренче чиратта Мамадыш муниципаль районының гадәттән тыш хәлләр (гадәттән тыш хәлләр) комиссиясе рәисе, «Мамадыш муниципаль районының Гражданның оборонасы идарәсе» МКУ җитәкчесенә, гадәттән тыш хәлләргә (һәлакәтне) видвидацияләү вакытында урыннарда җибәрергә яки җәлеп итәргә кирәк булган ЭОСКА, Татарстан Республикасы буенча Россия ГТХМ ЦУКСына һәм ОИВС эшчәнлеген тәэмин итә торган оешма (бүлекчеләргә) оешмаларына тапшырырга халыкны һәм территорияләргә гадәттән тыш хәлләрдән саклау өлкәсендә бу органнар;

муниципаль берәмлек территориясендә, ПОО, куркыныч житештерү объектларында, шулай ук әйләнә-тирә мохит торышына күзәтчелек һәм контроль мәгълүматларын алу һәм анализлау;

мөмкин булган хәлне фаразлау, жәлеп ителә торган ЭОС һәм ДДС оешмалары, РСЧС көчләре һәм чаралары гамәлләре буенча тәкъдимнәр әзерләү;

гадәттән тыш хәлне булдырмау максатларында муниципаль берәмлек территориясендә эш итүче ЭОС һәм ДДС оешмалары, РСЧС көчләре һәм чаралары белән хезмәттәшлек планнары барлыкка килү куркынычы астында ЕДДС гамәлләре алгоритмнарына төзәтмәләр кертү;

ЭОС һәм ДДС оешмаларының, гадәттән тыш хәлләр барлыкка килүне булдырмау яки аның нәтижеләрен йомшарту буенча ашыгыч чаралар күргәндә, көч һәм чараларның эшчәнлеген контрольдә тоту һәм координацияләү; халыкка гадәттән тыш хәл турында мәгълүмат бирүне тәмин итү;

Мамадыш муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе карары буенча ЕДДС гадәттән тыш хәлләр турында халыкка хәбәр итә (шул исәптән кәрәзле элемент операторлары аша);

идарә органнарына нотыкларны билгеләнгән тәртиптә тапшыру;

гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү куркынычы турында мәгълүматны авыл жирлекләре башлыкларына житкерү (торак пунктлар старостасына);

Татарстан Республикасы буенча Россия ГТХМ Баш идарәсенә ЦУКСка башка идарә органнарын билгеләнгән тәртиптә, гадәттән тыш хәлләр фаразы яисә куркыныч һәм тискәре метеорологик күренешләр комплексы узуы турында оператив кисәтү нигезендә үткәрелгән профилактик чаралар турында белешмәләренә жибәрү.

6.8. Мамадыш районы башкарма комитеты житәкчесе карары белән Татарстан Республикасы РСЧС территориаль системасының ЭОС һәм объектлар (объектлар) һәм Мамадыш звеносы көчләре жәлеп ителгән ЕДДС гадәттән тыш хәл режимына күчерелә.

6.9. Гадәттән тыш хәл режимында ЕДС өстәмә рәвештә түбәндәге бурычларны үтәүне башкара:

ЧС ликвидациясенә жәлеп ителә торган РСЧС көчләре һәм чаралары ЧС урынына ашыгыч хәбәр итүне оештыра һәм аларны булдырмау һәм бетерү буенча гамәлләрен координацияли, шулай ук кирәкле мәгълүматлар алганнан соң һәлакәткә жавап бирә; кешеләрне яклау һәм коткару буенча мөстәкыйль карарлар кабул итә (үз вәкаләтләре кысаларында);

Жыелган мәгълүматны жыюны, эшкәртүне һәм тапшыруны гамәлгә ашыра, вәзгыятьне бәяли, ЭОС реакциясенә өстәмә жәлеп итә һәм муниципаль берәмлек территориясендә эшләнүче оешмаларның ДДС торак пунктларга һәм авыл жирлекләре башлыкларына хәбәр итү схемасы нигезендә хәбәр итә;

Мамадыш муниципаль районының башкарма комитеты житәкчесе ЕДС карары белән, шулай ук кәрәзле элемент операторлары аша халыкка гадәттән тыш хәл турында хәбәр итә;

ЧС үсеше турында оператив мәгълүмат жыюны, эшкәртүне, төгәлләштерүне һәм тапшыруны, шулай ук гадәттән тыш хәлне бетерүгә жәлеп ителә торган оешмаларның ЭОС, ДС гамәлләрен координацияләүне, РСЧС көчләрен һәм чараларын жыюны, төгәлләштерүне һәм тапшыруны гамәлгә ашыра;

Гадәттән тыш хәлнең бетерелүе житәкчесе, Мамадыш муниципаль районы

башкарма комитеты житәкчесе (КЧС һәм ОПБ рәйсе), Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсе ОДС житәкчесе һәм әлеге органнарның халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендәге эшчәнлеген, гадәттән тыш хәлләрне бетерү һәм яңгын сүндерү буенча оператив штаб, ЭОС, оешмаларга ДДС, шулай ук торак пунктлар старосталары һәм авыл жирлекләре башлыктары белән гадәттән тыш хәлләрне торгызу һәм хәл итү эшләренә жавап бирү барышы турында даими мәгълүмати хезмәттәшлек итә;

авария-торгызу һәм башка кичектергесез эшләр уздыруны тикшереп тора;

тиешле тәртиптә гадәттән тыш хәл турында докладлар һәм донесениеләр әзерли һәм идарә органнарына тапшыра;

гадәттән тыш хәлне бетерү өчен Мамадыш муниципаль районының КЧС һәм ОПБ карарына тәкъдимнәр әзерли;

Гадәттән тыш хәлләрне бетерүгә жәлеп ителә торган Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы территориясендә гамәлдә булган көчләрне һәм чараларны исәпкә ала.

6.10. ГО ЕДС алып баруга әзерлек барышында түбәндәгеләрне гамәлгә ашыралар: хәбәр итү сигналлары һәм (яисә) ашыгыч мәгълүмат алу, аны ГО идарәсенен югарырак органынан алуны раслый;

I һәм II класслы куркыныч житештерү объектларын, аеруча радиация куркынычы янаган һәм атом-төш куркынычы булган производство объектларын, аеруча радиация куркынычы булган производство объектларын һәм атом-төш куркыныч производстволарын эксплуатацияләүче оешмаларның социаль әһәмияткә ия объектларына һәм кизү (дежур-диспетчер) хезмәтләренә, территорияләрдән читтә яшәүче яисә хужалык эшчәнлегенә алып баручы халыкның гомеренә һәм сәламәтлегенә зыян китерергә мөмкин булган һәм объектлар турында хәбәр итүне оештыруны;

Мамадыш муниципаль районы территориясендә урнашкан халыкка хәбәр итүне тәэмин итү;

Мамадыш муниципаль районы территориясендә урнашкан оешмалардан ГО чараларын үтәү буенча мәгълүматны, аны Мамадыш муниципаль районының ГО идарәсе органына житкереп, кабул итүне оештыру;

ГО чараларын үтәүгә жәлеп ителә торган ГО көчләрен һәм чараларын исәпкә алуны алып бару.

6.11. Югары әзерлек һәм гадәттән тыш хәл режимнарында ДДС арасындагы мәгълүмати хезмәттәшлек ЕДС аша гамәлгә ашырыла. Моның өчен ЕДСтә ДДДС белән үзара эш итүчеләрдән беренче чиратта мәжбүри тәртиптә һәм түләүсез нигездә гадәттән тыш хәлнең килеп чыгуы яки килеп чыгуы куркынычы, кабул ителгән чаралар, өстәмә рәвештә таләп ителә торган чаралар һәм чаралар турында белешмәләр тапшырыла. ЕДДСта эшли торган мәгълүмат барлык кызыксынган ДДДСка житкерелә.

6.12. ЕДДС эшчәнлегенә гражданнар оборонасының әзерлегенә һәм аны алып баруга әзерләнгәндә муниципаль берәмлек халкын гражданнар оборонасы һәм гражданнар оборонасы планына, ЕДСның дежур-диспетчерлык персоналына махсус чор шартларында эш итү инструкцияләренә туры китереп башкарыла.

7.ЕДДСның остаы һәм структурасы

7.1. ЕДДС ЕДДС персоналын, идарә, элементә һәм хәбәр итүнең техник

чараларын үз эченә ала.

7.2. ЕДДС персоналы составына V категориядәге халык саны (ГОСТ Р22.7.01-2021 Россия Федерациясе Милли Стандарты) нигезендә керә.

ЕДДС житәкчелеге:

ЕДДС житәкчесе;

ЕДДС житәкчесе урынбасары, өлкән оператив кизү торучылар кирәк булганда Мамадыш муниципаль районы башкарма комитеты хезмәткәрләре арасыннан жәлеп ителергә мөмкин);

ЕДДСның дежур-диспетчерлык персоналы:

оператив дежур торучылар;

7.3. ЕДДСның дежур-диспетчерлык персоналы исәбеннән тәүлек бие кизү торы расчатыннан ОДС формалаша, составта (ОДСта кимендә ике кеше):

өлкән оператив кизү торучы - 1 кеше;

оператив кизү торучылар - кеше;

7.4. ЕДДС аналитика һәм техник ярдәм хезмәте белгече функциональ бурычларын үтәү өчен ЕДДС штат структурасы составына кермәгән тиешле профиль белгечләре жәлеп ителергә мөмкин.

7.5. ДДДСның санлы составы кирәк булганда башка вазыйфай затлар тарафыннан Мамадыш муниципаль районының ОМСУ карары буенча тулыландырылырга мөмкин.

8. ЕДДС кадрларын туплау һәм әзерләү

8.1. ЕДДСны персонал белән туплау ОМСУ билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

8.2. ЕДДС персоналы урыннарында укытуның төп формалары булып оператив әзерлек чаралары (тренировкалар, укулар), һөнәри әзерлек буенча дәрәсләр, ЕДС дежур-диспетчерлык персоналын дежур торырга мәжбүр итәр алдыннан көндәлек инструктаж тора.

8.3. Оператив әзерлек чаралары Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлығының Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсе ЦУКС үткәргән күнегүләр барышында, шулай ук РСЧС идарә органнары һәм көчләре белән төрле өйрәнүләр һәм күнегүләр үткәргәндә муниципаль берәмлек территориясендә гамәлдә булган ДДС белән күнегүләр барышында гамәлгә ашырыла.

8.4. Өстәмә һөнәри белем алуға ЕДДС белгечләре ЕДДС житәкчесе карары белән жиберелә. ЕДДС житәкчеләрен һәм белгечләрен гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә квалификация күтәрү программалары буенча өстәмә һөнәри белем бирүне Татарстан Республикасы ГО һәм ЧС буенча укыту-методик үзәкләрдә, муниципаль берәмлекләр ГО курсларында, шулай ук Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлығы һәм башка ФОВИВ карамагындагы ЧСтан яклау өлкәсендә өстәмә һөнәри программалар буенча белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы оешмаларда үткәрәләр. ЕДДС белгечләре квалификация күтәрү программалары буенча кимендә биш елга бер тапкыр өстәмә һөнәри белем узарга тиеш. Вазыйфага беренче тапкыр билгеләнгән затлар өчен өстәмә һөнәри белем беренче ел дәвамында үткәрелә.

8.5. ЕДДС дежур-диспетчерлык персоналының һөнәри әзерлек дәрәжәсен тәмин итү, функциональ вазыйфаларны үтәүдә аның гамәли күнекмәләрен камилләштерү, шулай ук яңа күнекмәләргә ия булу максатларында ЕДДС житәкчелеге Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлығы тарафыннан махсус эшләнгән программа буенча дежур-

диспетчерлык персоналын эзерләүне оештыра, алга таба елына кимендә 1 тапкыр зачетлар кабул ителә.

8.6. Кирәк булса, ЕДДС дежур-диспетчерлык персоналы Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсе үзәк китапханәсендә стажировка узуга юнәлдерелергә мөмкин.

9. ЕДДС житәкчелегенә һәм дежур-диспетчер персоналына таләпләр

9.1. ЕДДС житәкчелеге һәм дежур контроллеры түбәндәгеләрне белергә тиеш:
халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән саклау өлкәсендә норматив хокукый актлар таләпләре;

муниципаль берәмлеккә хас гадәттән тыш хәлләр (һәлакәтләр) барлыкка килү куркынычы;

административ-территориаль бүленеш, халык саны, муниципаль берәмлекнең һәм Россия Федерациясе субъектының географик, климат һәм табигый үзенчәлекләре, шулай ук Татарстан Республикасы һәм муниципаль берәмлек турында башка мәгълүмат;

Татарстан Республикасы РСЧС территориаль системасының Мамадыш муниципаль звеносының көчләр һәм даими эзерлек чаралары составы, аларның бурычлары, аларны жәлеп итү тәртибе, урнашуы, махсус техниканың тактик-техник характеристикалары;

ЕДДСның жаваплылык зонасы һәм муниципаль берәмлек территориясендә эш итүче ашыгыч ярдәм хезмәтләренең һәм үзара хезмәттәшлек итүче оешмаларның жаваплылык зоналары;

Жаваплылык зонасында булган кешеләр күпләп яшәгән объектлар, аларның адреслары, тулы исеме һәм характеристикалары, гражданнар оборонасының саклагыч корылмалары, шулай ук күмелгән биналар һәм башка жир асты корылмалары, шул исәптән мобилизация чорында һәм хәрби вакытта гражданнар оборонасы саклау корылмалары өчен жайлаша торган метрополитеннар;

халыкка мәгълүмат бирү һәм хәбәр итү өлкәсендә норматив - хокукый актлар таләпләре һәм бу;

МАСЗО жибәрү кагыйдәләре һәм тәртибе;

уздыру кагыйдәләре һәм тәртибе бу;

халыкны гадәттән тыш хәлләр зонасыннан эвакуацияләү тәртибе, вакытлыча урнаштыру пунктларының урнашу урыны, аларның сыйдырышлылыгы;

төрле мәгълүмати - белешмә ресурсларны һәм материалларны, шул исәптән территорияләрнең паспортларын куллану тәртибе;

ЕДДС автоматлаштырылган системасының билгеләнүе һәм тактик-техник характеристикалары, аңа йөкләнгән бурычларны үтәү тәртибе, ЕДДСНЫҢ эшләвен тәмин итүче элемент чараларын һәм башка жиһазларны эксплуатацияләү тәртибе;

күрше муниципаль берәмлекләрнең гомуми характеристикасы; функциональ бурычлар һәм вазыйфаи инструкциялар;

ЕДДС персоналының төрле эш режимнарындагы гамәлләр алгоритмнары;

идарә итү һәм хәбәр итү сигналлары буенча ЕДДС персоналының гамәлләрен билгеләүче документлар;

эш башкару кагыйдәләре һәм тәртибе.

9.2. ЕДДС житәкчесе (житәкче урынбасарлары) түбәндәге күнекмәләргә ия булырга

тиеш:

ЕДДС каршына куелган бурычларны үтәүне оештырырга һәм аларның үтәлешен тикшереп торуну тәэмин итәргә;

ЕДДС үсешенә һәм эшләвен тәэмин итүнең норматив-методик базасын, шул исәптән муниципаль берәмлек территориясендә һәм муниципаль берәмлекнең тормыш тәэмин итү хезмәтләре тарафыннан гамәлдә булган ДДС белән мәгълүмати хезмәттәшлек регламентын һәм килешүләрен эшләргә;

ЕДДС персоналына оператив-техник эш, өстәмә һөнәри белем бирүне оештырырга; дәрәсләр, күнегүләр һәм өйрәнүләр уздыруны оештырырга;

ЕДДСның техник тәэмин ителешен камилләштерү, үстерү һәм арттыру буенча тәкъдимнәр эшләргә;

Кулдан һәм автоматлаштырылган режимда ТСОны жибәрүне оештырырга һәм контрольдә тотарга;

халыкка мәгълүмат бирү һәм хәбәр итү өлкәсендә норматив-хокукий документация әзерләргә;

ЕДДС житәкчелегенә һәм дежур-диспетчерлык персоналына эш буенча даими тикшерү үткәргә

МАСЦО эшкә сәләтлелеген вакыт-вакыт тикшерә;

халыкка мәгълүмат бирү һәм хәбәр итү өлкәсендә ЭТО исәпкә алу журналларын, МАСЦО эш сәләтен һәм документларын алып баруну оештырырга;

эштә мәгълүмати системаларны куллана белү.

9.3. ЕДДС житәкчесенә таләпләр:

югары белем, халыкны һәм территорияләренә яклауну тәэмин итү өлкәсендә оператив вазыйфаларда кимендә 3 ел оператив эш стажы һәм ЕДДС житәкчеләрен һәм белгечләрен гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә квалификацияне күтәрү программасы нигезендә билгеләнгән программа буенча өстәмә һөнәри белем бирү, дәүләт серен тәшкил итүче белешмәләр белән эшләүгә кертү (кирәк булганда);

Кулдан һәм автоматлаштырылган режимда ТСОны жибәрүне оештырырга һәм контрольдә тотарга;

халыкка мәгълүмат бирү һәм хәбәр итү өлкәсендә норматив-хокукий документация әзерләргә;

МАСЦО эшкә сәләтлелеген вакыт-вакыт тикшерә;

халыкка мәгълүмат бирү һәм хәбәр итү өлкәсендә ЭТО исәпкә алу журналларын, МАСЦО эшкә сәләтлелеген һәм документларын алып баруну оештырырга.

9.4. ЕДДС дежур-диспетчер персоналы оператив мәгълүмат жыю һәм эшкәртү күнекмәләренә ия булырга тиеш.

гадәттән тыш хәл (вакыйгалар) барлыкка килү фактлары яисә куркынычы турында һәм гадәттән тыш хәлне (һәлакәтләренә) бетерү эшләрен үткәрүне контрольдә тоту;

әлеге мәгълүматның дәрәслеген анализлау һәм бәяләүне; идарә итү, оештыру һәм планлаштыру документларын сыйфатлы һәм оператив төстә әзерләүне башкарырга;

үз эшендә вәзгыятьне үстерү фаразларын кулланарга; Татарстан Республикасы РСЧС территориаль подсистемасының ГО һәм Мамадыш звеносының идарә һәм көчләре органнарының оператив житәкчелеген һәм эшчәнлеген координацияләүне тәэмин итәргә;

Интернет челтәрендә массакуләм мәгълүмат чаралары мониторингын башкарырга;

АРМда телекоммуникация жиһазларының һәм оргтехниканың барлык функцияләрен, шул исәптән видеоконференцәлемтә комплектының билгеләнгән функцияләрен файдаланырга;

мәгълүмат системалары һәм исәп-хисап бурычлары мәгълүматларын кулланырга;

персональ компьютерда ышанычлы кулланучы дәрәжәсендә эшләргә (офис пакеты программаларын белү, электрон почта, интернет һәм мәгълүмати - белешмә ресурслар белән файдалана белү);

ЕДДС (шул исәптән система - 112, «Имин шәһәр» АИУС РСЧС («Куркынычсызлык һәм хәвеф-хәтәр атлавы» ИС), ТКХ МКА, ИСДМ-Рослесхоз һ.б.) эшчәнлегендә кулланыла торган программа чараларыннан, мәгълүмати системалардан файдалана белергә;

клавиатурада минутына 150 символдан да ким булмаган тизлек белән текст туплау хатасыз;

радиостанция һәм телефон буенча компьютер артында эшләү белән бер үк вакытта төгәл сөйләргә;

кереш (оператив әзерлек чаралары кысаларында) яисә гадәттән тыш хәлләр (һәлакәт) буенча документларның билгеләнгән комплектын үз вакытында формалаштырырга;

билгеләнгән вакытлыча нормативлар нигезендә таләп ителгән хисап документларының оператив исәпләүләр, докладлар әзерләүне гамәлгә ашырырга, шулай ук гадәттән тыш хәл турында муниципаль берәмлек житәкчелегенә, гадәттән тыш хәлне бетерүдә катнашучы көчләр һәм чаралар житәкчеләренә хәбәр итәргә;

Кулдан һәм автоматлаштырылган режимда ТСОны жиберүне оештырырга һәм контрольдә тотарга;

халыкка мәгълүмат бирү һәм хәбәр итү өлкәсендә норматив-хокукий документация әзерләргә;

МАСЦО эшкә сәләтлелеген вакыт-вакыт тикшерә;

халыкка мәгълүмат бирү һәм хәбәр итү өлкәсендә ЭТО исәпкә алу журналларын, МАСЦО эш сәләтен һәм документларын алып баруны оештырырга;

халыкка мәгълүмат бирү һәм хәбәр итү аппаратурасын эшләтеп жиберергә; төрле мәгълүмат ресурсларыннан һәм материаллардан, шул исәптән оператив расалар әзерләү өчен кирәкле территорияләр (объектлар) паспортыннан файдаланырга.

9.5. ЕДДСның дежур-диспетчер персоналына түбәндәгеләрне эшләү тыела: оператив кизү торы белән бәйлә булмаган телефоннан сөйләшүләр алып бару;

муниципаль берәмлек житәкчелеге күрсәтмәсеннән башка массакуләм мәгълүмат чараларына һәм чит затларга нинди дә булса мәгълүмат бирергә; ЕДДС бинасына чит затларны рөхсәт итәргә;

ЕДДС житәкчесе рөхсәтеннән башка оператив кизү торы урыныннан аерылу;

вазыйфаи бурычларда һәм инструкцияләрдә каралмаган бурычларны үтәү, жиһазларны һәм техник чараларны билгеләү буенча файдаланмау.

9.6.ЕДДСның дежур-диспетчер персоналына таләпләр:
югары яки урта һөнәри белем булу;
ОДС ЕДДС залында урнаштырылган техник чаралардан файдалана белү;

халыкны һәм территорияләрне яклау өлкәсендә норматив документларны белү;

үзәкләштерелгән хәбәр итүнең муниципаль автоматлаштырылган системасын, шулай ук муниципаль берәмлек халкына хәбәр итү структурасын, ысулларын һәм тәртибен хәбәр итүнең техник чараларын куллану кагыйдәләрен белү;

эшчәнлек юнәлеше буенча билгеләнгән программа буенча махсус әзерлек булу;

Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Аппаратының структур бүлекчәләре
житәкчеләре катнашында киңәшмә

дәүләт сәре (кирәк булса).

9.7.ЕДДС дежур-диспетчер персоналына өстәмә таләпләр куя ала.

10. ЕДДС бүлмәләренә таләпләр

10.1. ЕДДС ТР, Мамадыш ш., к. Маркс ур., 18/23 адресы буенча урнашкан бинада урнашкан.

10.2. ЕДДС персоналының эшчәнлеген тәмин итү өчен түбәндәге биналар оештырыла: ОДС залы, ял итү һәм ашау бүлмәсе, сервер), кирәкле техник чаралар һәм документлар белән жиһазландырылган. (Россия Федерациясенең Милли стандарты ГОСТ Р 22.07.01-2021 нигезендә документлар исемлеге «гадәттән тыш хәлләрдә куркынычсызлык. Бердәм дежур-диспетчерлык хезмәте. Төп нигезләмәләр").

10.3 ЕДДСның техник чараларын электр белән тәмин итү категориясе нигезендә Россиянең бердәм энергетика системасыннан гамәлгә ашырылырга тиеш ул иң түбән булмаса тиеш, 500 меңнән артык халкы булган торак пунктлар өчен махсус төркемнең беренче категориясе нигезендә гамәлгә ашырылырга тиеш.

10.3.2. Резервлы электр белән тәмин итү системасы телефон элементсе системаларының, серверлы жиһазларның, видеоконференцэлемент системаларының эшкә яраклылыгын, мәгълүматны чагылдыруны, хәбәр итүне, транспорт чаралары мониторингын, эчке бәйләнешне электр туклануының резерв чыганагына күчү өчен кирәкле вакыт эчендә тәмин итәргә тиеш.

10.4.ЕДДС биналары майданнарында ихтыяжларны исәпләү гамәлдәге санитария кагыйдәләре һәм нормалар таләпләренә нигезләнеп башкарыла, алар кеше өчен куркынычсыз хезмәт шартлары тәмин итүгә һәм ОДС белгечләре санының күрсәткечләренә нигезләнеп үтәлә.

10.5. ОДС ЕДДС залы ОДСның бердәм мәгълүмати киңлегендә бер үк вакытта эшләү мөмкинлеген тәмин итәргә тиеш, шулай ук Мамадыш муниципаль районы башлыгы (Гадәттән тыш хәлләр комиссиясе рәисе), гадәттән тыш хәлләр комиссиясе рәисе урынбасары.

10.6. Чит затларның рөхсәтсез керүен булдырмау өчен, ОДС ЕДДС залы автомат

рәвештә ябу жайланмасы һәм видеокүзәтү чаралары белән жиһазландырылачак. ЕДДС бинасына керү тәртибе ОМСУ яки ЕДДС кERGән юридик зат житәкчесе тарафыннан билгеләнә.

10.7. Тәүлек бue дежур тору өчен ОДС ЕДДС аерым ял итү һәм ашау бүлмәсе булырга, аларда кирәкле көнкүреш шартлары тудырылган булырга тиеш.

10.8. ЕДДСның һәр хезмәткәре Россия Федерациясенә Милли стандарты ГОСТ Р 22.7.01-2021 таләпләре нигезендә хезмәт вазыйфаларын башкарган вакытта махсус форма кияргә тиеш: Бердәм дежур-диспетчерлык хезмәте. Төп нигезләмәләр."

11.Требования к оборудованию ЕДДС

11.1. Идарә документларын кабул итүне һәм тапшыруны тәэмин итү, барлык төр мәгълүматларны идарә итү органнары белән билгеләнгән срокларда һәм хәбәр итү сигналларын идарә органнарына һәм халыкка житкерүнең таләп ителгән сыйфаты белән алмашу максатларында, мәгълүмати иминлекнең тиешле дәрәжәсе булган мәгълүмати-телекоммуникация инфраструктурасы булдырылырга тиеш:

КСА ЕДДС;

«Имин шәһәр» агросәнәгать комплексының бердәм үзәге;

Системаның КСА - 112 (системаны гамәлгә ашыру буенча проект-смета документлары карарларын исәпкә алып - 112);

элементә системасы һәм хәбәр итү системасы.

Үзәкләштерелгән хәбәр итүнең муниципаль автоматлаштырылган системасы Россия ГТХМ һәм цифрлы үсеш, элементә һәм массакүләм коммуникацияләр министрлығының 31.07.2020 № 578/365 уртақ боерыгы белән расланган халыкка хәбәр итү системалары турындагы нигезләмә таләпләренә туры килергә тиеш (26.10.2020 № 60567 Россия Юстиция министрлығында теркәлгән).

11.1.1 Муниципаль берәмлек системаларының югары Мәгълүмат-коммуникация һәм телекоммуникация инфраструктурасы (алга таба – ИКТ) системалары белән туры килү зарурлығы турында таләпләр.

11.1.2 Куркынычсызлыкны тәэмин итү таләпләре:

а) Хәбәр итү системасы элементлары һәм югары дәрәжәдәге subsystemалар белән элементә тәэмин итүче муниципаль берәмлекнең ЕДДС инфраструктурасы һәм канал чыгаручы жиһазлар өчен өзлексез электр белән тәэмин итү системалары;

б) Трассларны - элементә каналларын резервлау;

в) ЛВС жиһазларын һәм саклау системаларын резервлау.

11.1.3.ИКТ ЕДДС жиһазларын оператив алыштыру өчен запас частьләр һәм жиһазлар белән тәэмин итүгә таләпләр.

11.2. ЕДДС КСА ЕДДС персоналы тарафыннан йөкләнгән функцияләргә автоматлаштырылган үтәүне тәэмин итү өчен билгеләнгән һәм техник яктан үзара бәйләнештәгә түбәндәгеләрне кертергә тиеш:

мәгълүматны саклау, эшкәртү һәм тапшыру системасы;

видеоконференцэлементә системасы;

мәгълүматны чагылдыру системасы;

стационар объектларны һәм хәрәкәтчән транспорт чараларын мониторинглау системасы.

ЕДДС КСА муниципаль мәгълүмат системасы буларак төзелә, аларга карата Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән дәүләт мәгълүмат

системаларында булган дәүләт серен тәшкил итмәгән мәгълүматны яклау турындагы таләпләр куела.

11.2.1. Мәгълүматларны саклау, эшкәртү һәм тапшыру системасы түбәндәге элементлардан торырга тиеш:

ЛВС жиһазлары;

мәгълүматлар саклау һәм эшкәртү жайланмалары; оештыру техникасы.

11.2.1.1. ЛВС жиһазлары алар арасында электрон рәвештә мәгълүмат алмашу өчен АРМ ЕДДС берләшүен, тышкы челтәрләргә (бүлөп бирелгән элемент һәм интернет челтәрләренә) тоташуны тәмин итәргә тиеш. ЛВСны Интернет челтәренә тоташтыру бары тик мәгълүматны яклауның сертификацияләнгән чараларын кулланып кына башкарылырга тиеш. Мәгълүматны яклауның сертификацияләнгән чаралары булмаганда Интернет челтәренә ЛВСка кертелмәгән АРМ кушылырга мөмкин.

АРМ ЕДДС персоналын Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының мәгълүмати-телекоммуникация инфраструктурасына тоташтыру фәкәт криптографик яклауның сертификацияләнгән чараларын кулланып кына башкарылырга тиеш мәгълүмат.

ЛВС жиһазлары түбәндәге төп компонентлардан торырга тиеш:

беренчел маршрутизатор (коммутатор);

челтәрнең иерархик структурасын төзү өчен коммутаторлар.

ЛВСны тышкы челтәрләргә тоташтыру теге яки бу тоташтыру технологиясен гамәлгә ашыручы каналлар ясаучы жиһазлар ярдәмендә гамәлгә ашырылырга тиеш.

ЛВС жиһазлары тиешле климат шартлары булган биналардагы телекоммуникация шкафларында урнаштырылырга тиеш. Телекоммуникация шкафларында билгеләнгән температураны һәм дымлылыкны саклау өчен кондиционерлау системалары урнаштырылырга тиеш.

АРМда ЕДДС персоналы мәгълүматны вируска каршы яклауның сертификацияләнгән чаралары урнаштырылырга, көйләнергә һәм корректлы эшләргә тиеш.

11.2.1.2. Мәгълүматларны саклау һәм эшкәртү жиһазлары түбәндәге төп элементларны үз эченә алырга тиеш:

мәгълүматны саклау өчен югары житештерүчәнлек серверы (файл, мәгълүматлар базасы);

АРМ ЕДДС персоналының билгеләнгән мәгълүмат системалары белән.

Сервер мәгълүматны формаль рәвештә дә, формаль булмаган рәвештә дә саклауны һәм эшкәртүне тәмин итәргә тиеш. Саклагыч күләме исемлек, саклана торган мәгълүмат күләме һәм аны саклау срогы нигезендә билгеләнә.

АРМ ЕДДС персоналы төп офис кушымталарында (текст мөхәррире, табличный мөхәррир, презентацияләр мөхәррире, электрон почта), шулай ук махсус программа тәмин ителешендә эшләүне хупларга тиеш.

11.2.2. Видеоконференцэлемент системасы ЕДДС персоналының, шулай ук селектор киңәшмәләрендә барлык эшләүче идарә органнары белән башка вазыйфай затларның катнашуын тәмин итәргә тиеш. Видеоконференция элементәсе системасы түбәндәге төп элементлардан торырга тиеш: видеокодек; видеокамера; микрофонлы жиһазлар; тавыш көчәйтү жайланмалары; аудио-

видео чагылдыру; видеокодек белән идарә итү пульта.

11.2.2.1. Видеокодек аппарат платформасында да, программа платформасында да гамәлгә ашырылырга мөмкин. Видеокодек түбәндәгеләрне тәэмин итәргә тиеш:

видеоэлементнең төп протоколлары буенча эш (H.323, SIP);

бәйләнеш тизлеген сайлау;

видеокамераларны рәсем чыганагы сыйфатында тоташтыру;

микрофон җиһазларын тавыш чыганагы сыйфатында тоташтыру.

11.2.2.2. Видеокамера ЕДДС бинасының гомуми төрен күрсәтү мөмкинлеген, шулай ук катнашучыга (катнашучыларга) селектор кинәшмәсен үткәргү мөмкинлеген тәэмин итәргә тиеш. Видеокараларда трансфокация (якынаю/удаление) функцияләре, шулай ук дистанцион идарә пульта ярдәмендә яки WEB-интерфейс аша борылыш функцияләре тормышка ашырылырга тиеш.

11.2.2.3. Микрофон җиһазлары

селектор кинәшмәсендә катнашучыларның барысы да сөйләменең аңлаешлылыгы;

«кире элемент»не бастыру;

кинәшмәдә катнашучылар тарафыннан микрофоннарны кабызу/өзү;

бер микрофоннан артык файдалану мөмкинлеге.

Кирәк булганда, микрофоннарны тоташтыру өчен микшер пульта файдаланылырга мөмкин.

11.2.2.4. Тавыш көчәйтү җайланмасы тавышны читтә калган абоненттан эзләнүсез күрсәтүне тәэмин итәргә тиеш.

Тавыш көчәйтү җайланмасы аваз сыйфатына үзара тискәре йогынтыны бетерү өчен микрофон җайланмасы белән килештерелгә тиеш.

11.2.2.5. Читтәге абонент рәсеме ЕДДС мәгълүмат күрсәтү системасына күчерелгә тиеш

11.2.2.6.. Видеоконференцэлемент системасы видеоязма характеристикалары буенча мәгълүматны күрсәтү системасы белән килешенергә тиеш.

11.2.3. Мәгълүматны (видеодиварны) алу системасы АРМ белән мәгълүматны, шулай ук видеоконференцэлемент җиһазларыннан чыгаруны тәэмин итәргә тиеш.

Мәгълүматны тартып алу системасы жидкокристаллик яки проекцион модульләр базасында гамәлгә ашырылган видеодивардан торырга тиеш. Видеофар үлчәмнәре бинаның зурлыгына туры килергә һәм теләсә кайсы АРМ белән ЕДДС залында күзәтүне тәэмин итәргә тиеш.

Мәгълүматны чагылдыру системасы мәгълүматны төрле чыганақлардан бер үк вакытта чыгару өчен, видеостенаны сегментларга аеру мөмкинлегенә ия булырга тиеш. Моның өчен видеостена контроллерын һәм видеосигналларның матрикс коммутаторын карарга кирәк.

Өстәмә сегментларны тоташтыру хисабына мәгълүматны чагылдыру системасын арттыру мөмкинлеге каралырга тиеш.

11.2.4. Стационар объектларны һәм хәрәкәтчән транспорт чараларын мониторинглау системасы, мониторинг объектларыннан, шулай ук ГЛОНАСС яисә ГЛОНАСС/GPS спутник навигациясе аппаратурасы белән җиһазландырыла торган транспорт чараларыннан мәгълүматны Россия Федерациясе Транспорт министрлыгы исемлеге нигезендә муниципаль район территориясендә кабул итүне тәэмин итәргә тиеш.

11.2.5. ЕДДСта мәгълүматны яклауның сертификацияләнгән чаралары Татарстан

Республикасының дәүләт мәгълүмат системалары ихтыяжлары өчен элек сатып алынган программа-техник чараларын һәм карарларны киңәйтүне исәпкә алып кулланылырга тиеш.

11.2. Элемент системасы һәм хәбәр итү системасы үз эченә түбәндәгеләрне алырга тиеш:

телефон элемент системасы;

радиоэлемент системасы;

халыкка хәбәр итү системасы, шул исәптән халыкка экстрен хәбәр итүнең һәм вазыйфай затларга хәбәр итүнең комплекслы системасы;

эчке элемент системасы.

Үзәкләштерелгән хәбәр итүнең муниципаль автоматлаштырылган системасы махсус программа-техник хәбәр итү чараларын, халыкка экстрен хәбәр итүнең комплекслы системасы чараларын, кешеләр күпләп жыела торган урыннарда халыкка мәгълүмат бирүнең һәм хәбәр итүнең гомумроссия комплекслы системасы чараларын, хәрәкәтчән объектларда яңгыравыклы чаралар, мобиль һәм күчмә хәбәр итү чараларын, шулай ук аның эшчәнлеген тәмин итә торган элемент һәм тапшырулар челтәрен үз эченә ала.

11.3.1. Система телефонной связи ЕДДС должна состоять из следующих элементов:

Кечкенә АТС;

телефон аппаратлары;

телефон аша сөйләшүләр язу системасы.

Мини-АТС түбәндәгеләрне тәмин итәргә тиеш:

бер үк вакытта берничә абоненттан телефон шалтыратулары кабул итү;

шалтыратучы абонентның номерын автомат билгеләү;

номерларны һәм үткәннәрне хәтердә калдыру;

телефон аппаратлары номерларын турыдан-туры жыю (өстәмә консольләр);

Эчке телефон челтәре һәм гомуми файдаланудагы шәһәр телефон челтәре телефоннарына чакыруны яңадан адреслау.

11.3.1.1. Телефон аппаратлары түбәндәгеләрне тәмин итәргә тиеш: дисплейда шалтыратучы абонентның номерын чагылдыру; бер тәймә белән килеп чыга торган абонентның номерын жыю; берничә линиянең бер үк вакытта эшләве;

абонентны яңадан адреслау функциясен;

турыдан-туры жыелма абонентлар санын киңәйтү өчен өстәмә консольләрне тоташтыру мөмкинлеге;

микротелефон гарнитурасы булу.

11.3.1.3. Телефон аша сөйләшүләрне теркәү системасы ЕДДС персоналының барлык тоташтырылган телефон аппаратларынан барлык чыгыш ясаучы һәм керүче телефон сөйләшүләрнең язмасын тәмин итәргә тиеш.

11.3.1.4. Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының Татарстан Республикасы буенча идарәсенең ЕДДС һәм ЦУКС арасындагы, күрше муниципаль берәмлекләрнең ЕДДС арасындагы, шулай ук муниципаль берәмлек территориясендә гамәлдә булган ДДДС белән, шул исәптән юл хәрәкәте иминлеге хакындагы элемент каналлары тәмин ителергә тиеш.

Телефон элементсен оештыру абонентны турыдан-туры чакыру төймәсе консолиясенә программалаштыру юлы белән рөхсәт ителә.

Туры телефон элементәсе каналлары сыйфатында халыктан шалтыратулар кабул итү өчен каналлар файдаланыла алмый.

Элементәнен резерв каналлары каралырга тиеш.

11.3.2. Радиоэлементә системасы тиешле элементә чаралары белән жиһазландырылган күчәрәп йөртелә торган булырга һәм стационар объектлар белән тотрыклы бәйләнешне тәмин итәргә тиеш.

Радиоэлементә системасы түбәндәге төп элементлардан торырга тиеш:

УКВ-радиостанция;

КВ-радиостанция.

Радиочелтәрләр оештыру өчен элементә, мәгълүмати технологияләр һәм массакуләм коммуникацияләр өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәтнең Радио дулкыннары хезмәтендә ешлыкка рөхсәт алынырга тиеш.

Радиостанцияләр элементә, мәгълүмати технологияләр һәм массакуләм коммуникацияләр өлкәсендә күзәтчелек буенча Федераль хезмәттә билгеләнгән тәртиптә теркәлгән булырга тиеш.

11.3.3. Халыкка хәбәр итү системасы хәбәр итү һәм ашыгыч мәгълүмат сигналларын РСЧС территориаль подсистемасының ГО һәм муниципаль звено житәкче составына, муниципаль берәмлек, ДС һәм РСЧС көчләренә, ДДС көчләренә, муниципаль берәмлек территориясендә яшәүче халыкка вакытында житкерүне, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычы янаганда яки килеп чыккан куркынычлар турында, шулай ук хәрби хәрәкәтләр алып барганда яисә әлеге гамәлләр нәтижәсендә килеп чыккан очракта, халыкның үз-үзен тоту кагыйдәләре һәм яклау чараларын уздыру зарурлыгы турында үз вакытында житкерүне тәмин итәргә тиеш. Хәбәр итү һәм ашыгыч мәгълүмат сигналларын халыкка вакытында тапшыруны тәмин итү өчен комплекслы рәвештә түбәндәгеләр кулланыла:

электр, электрон сиреналар һәм көчле спикер системалары челтәрә;

чыбыклы радиотапшырулар челтәрә;

урам радиосы челтәрә;

кабельле телерадиотапшырулар челтәрә;

эфир телерадиотапшырулары челтәрә;

күчмә радиотелефон элементә челтәрә;

жирле телефон элементәсе челтәрә, шул исәптән хәбәр итү функциясе белән телефон элементәсенә универсаль хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән таксофоннар;

элементә операторлары һәм ведомство элементәләре челтәрләре;

шәхси радиочакыру системалары челтәрләре;

Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрә;

Күчмә объектларда кычкырып сөйләшерлек чаралар, мобиль һәм күчмә хәбәр итү чаралары.

Халыкка хәбәр итү системасы чаралары эше Мамадыш муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе карары буенча (КЧС һәм ОПБ рәисе) үзенә эш урыныннан (оператив дежур) өлкән оператив дежур дежур торучы тарафыннан башкарылырга тиеш.

Вазыйфаи затларга хәбәр итү системасы муниципаль берәмлек территориясендә

гамәлдә булган ОМСУ житәкче составына, РСЧС идарә органнарына һәм көчләренә хәбәр итүне тәмин итәргә тиеш. Персоналга хәбәр итү системасы телефон линияләрен тоташтыру өчен билгеләнгән түләүле шәхси компьютер базасында гамәлгә ашырылырга мөмкин. Телефон линияләре саны хәбәр ителә торган абонентлар саныннан һәм таләп ителә торган хәбәр итү вакытыннан чыгып билгеләнергә тиеш.

Персоналга хәбәр итү өчен, халыктан шалтыратулар кабул итү өчен билгеләнгән элементә каналлары (линияләре) һәм шулай ук турыдан-туры телефон элементә каналлары кулланылырга тиеш түгел.

11.3.1. Үзәкләштерелгән хәбәр итүнең муниципаль автоматлаштырылган системасы эше Россия Федерациясе Хөкүмәтенә «Россия Федерациясе субъектлары башкарма хакимиятенә федераль органнарының, башкарма хакимият органнарының, жирле үзидарә органнарының халыкка барлыкка килә торган куркынычлар турында хәбәр итү максатларында элементә һәм массакүләм мәгълүмат чаралары операторлары һәм редакцияләре белән үзара хезмәттәшлеге тәртибе турында» 28.12.2020 № 2322 карары һәм Россия Федерациясе Гражданның оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм бәла-каза нәтижеләрен бетерү министрлыгының 31.07.2020 № 578/365 белән расланган халыкка хәбәр итү системалары турындагы нигезләмәнең III бүлегенә нигезендә гамәлгә ашырыла.

Эчке элементә системасы ЕДДСта урнашкан затларга хәбәр итүне ЕДДС биналарында билгеләнгән тавыш көчәйтү җайланмаларын җәлеп итү юлы белән тәмин итәргә тиеш. Эчке бәйләнеш системасы түбәндәге төп элементлардан торырга тиеш:

- диспетчерның микрофоны;
- тавыш куәтен көчәйткеч;
- акустик системалар.

Эчке элементә системасы жиһазлары бер-берсе белән килешергә тиеш, шул исәптән көч, каршылык, ешлык үзенчәлекләре.

Персоналны максимал җактырту өчен, акустик системалар ЕДДС биналарында да, коридорларда да урнашырга тиеш.

6. ЕДДСны финанслау

Татарстан Республикасы муниципаль районнары һәм шәһәр округлары чыгымнары Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Гражданның оборонасы, халыкны һәм территорияләренә табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау, янгын куркынычсызлыгын һәм су объектларында кешеләренә иминлеген тәмин итү өлкәсендә Татарстан Республикасында бюджетара мөнәсәбәтләренә формалаштырганда исәпкә алына торган муниципаль учреждениеләр хезмәте өчен түләүгә Татарстан Республикасы муниципаль районнары һәм шәһәр округлары бюджетлары чыгымнары күләмен билгеләү методикасын раслау турында» 2017 ел, 14 август, 569 нчы карары белән билгеләнде.

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының югарыда күрсәтелгән Карарына кермәгән чыгымнар зарурлыгы барлыкка килгәндә, Татарстан Республикасы Хөкүмәтенә мөрәжәгать итү юлы белән өстәмә рәвештә финанс чараларын соратып алырга кирәк.

7. Мәгълүматны саклау таләпләре

«Мәгълүмат, мәгълүмат технологияләре һәм мәгълүматны яклау турында» 2006 елның 27 июлендәге 149-ФЗ номерлы Федераль закон һәм «Дәүләт мәгълүмат системаларында булган дәүләт серен тәшкит итмәгән мәгълүматны яклау турындагы таләпләрне раслау турында» 2013 елның 11 февралендәге 17 номерлы Федераль хезмәт боерыгы нигезендә (Россия Юстиция министрлыгында 31.05.2013 № 28608 теркәлгән) идарә итүнең автоматлаштырылган системаларына, дәүләт мәгълүмат системаларына һәм персонал мәгълүматларны яклауга куела торган мәгълүматны саклауны тәмин итү буенча таләпләр үтәлергә тиеш.